

PRZYGOTOWANIE PACJENTA DO BADAŃ LABORATORYJNYCH

Zalecenia ogólne

Krew do badań laboratoryjnych pobierana jest z wykorzystaniem systemu zamkniętego, który gwarantuje bezpieczeństwo pacjenta i personelu.

- krew do badań laboratoryjnych należy pobierać rano, najlepiej pomiędzy godziną 7:30 a 10:00, na czczo po co najmniej 10-12 godzinnej przerwie od przyjmowania posiłków i płynów z wyjątkiem wody,
- w dniu poprzedzającym wizytę w laboratorium należy ograniczyć wysiłek fizyczny, nie spożywać alkoholu oraz ograniczyć palenie tytoniu.

Oznaczenie określonych parametrów:

Zalecane pobieranie krwi na czczo z uwagi na zmiany wartości po posiłku	Zalecane pobieranie krwi do godz. 9, z uwagi na zmienność dobową
glukoza, test tolerancji glukozy, insulina, peptyd C gospodarka lipidowa:(cholesterol,TG,HDL), żelazo fosfor, wapń, witamina B ₁₂	hormony tarczycy, hormony płciowe, kortyzol aldosteron, ACTH, PTH, DHEA, testosteron

Szczególną uwagę prosimy zwrócić na badania wymagające specjalnego przygotowania do pobrania krwi:

Doustny test tolerancji glukozy (OGTT) - diagnostyka cukrzycy

OGTT należy wykonać 8-14 godzin od ostatniego posiłku, bez ograniczania wcześniejszego spożycia węglowodanów. Badania nie należy przeprowadzać podczas ostrej fazy choroby, bezpośrednio po urazie lub zabiegu operacyjnym, ani w trakcie stosowania leków mogących zwiększyć glikemię.

- wskazanem do wykonania testu są m.in. graniczne wartości glikemii na czczo wynoszące 100 – 125 mg/dl,
- przeciwwskazaniem do wykonania testu jest wartość glikemii na czczo ≥ 126 mg/dl,
- badanie wykonuje się w godzinach porannych - w trakcie wykonywania testu pacjent pozostaje w warunkach spokoju fizycznego i psychicznego!
- test wykonywany jest w odstępach czasowych, tj: 0 i 2 godziny lub 0, 1 i 2 godziny po podaniu roztworu 75 g glukozy (glukoza dostępna w aptekach).

Uwaga: Niezachowanie w/w zaleceń może spowodować zmiany mające wpływ na jakość wyniku.

Zalecenia dotyczące badania moczu:

Pojemniki do pobrania i przechowywania moczu (dostępne w aptekach) muszą spełniać następujące kryteria:

- do badań mikrobiologicznych – sterylne, jednorazowe, plastikowe z zakrętką,
- badanie ogólne moczu - jednorazowe, plastikowe o pojemności ok. 50-100 ml z zakrętką,
- dobowa zbiórka moczu – naczynie o pojemności ok. 2000-3000 ml z przykrywką.

Bez względu na rodzaj badania, mocz w dokładnie zamkniętym pojemniku należy dostarczyć jak najszybciej do laboratorium. W przypadku, gdy nie jest to możliwe zaleca się umieszczenie pojemnika w lodówce utrzymującej temperaturę 2-8°C.

Mocz - badanie ogólne:

- mocz do badania powinien być oddany rano bezpośrednio po wypoczynku nocnym, po dokładnym umyciu (patrz poniżej – zalecenia „Mocz na posiew”), z pierwszej porannej mikcji, z tzw. „środkowego strumienia”, napełnić pojemnik moczem do około połowy pojemnika.

Dobowa zbiórka moczu (DZM):

- zbiórkę moczu rozpoczyna się w godzinach porannych.
- w dniu rozpoczęcia zbiórki pacjent pierwszą poranną porcję moczu oddaje do toalety i od tej pory wszystkie kolejne porcje wraz z porcją poranną dnia następnego, zbiera do jednego naczynia, przechowywanego w temp 2-8°C.

- do laboratorium należy dostarczyć jak najszybciej całą ilość zebranego moczu. Dopuszcza się, po wcześniejszym zmierzeniu całkowitej objętości zebranego moczu i dokładnym wymieszaniu, dostarczenie próbki w ilości około 50 ml (jak na badanie ogólne) z pisemną informacją o całkowitej ilości moczu.

UWAGA: Jeżeli z jakiegóż przyczyny zostanie pominięta porcja moczu, zbiórkę należy przeprowadzić ponownie w innym terminie.

Mocz na posiew:

Uwaga : Należy bezwzględnie stosować się do poniższych zaleceń:

Zalecenia dla kobiet:

- umyć ręce wodą z mydłem,
- umyć dokładnie okolice krocza letnią wodą z mydłem i osuszyć ręcznikiem jednorazowym, nie używać środków do dezynfekcji,
- oddać niewielką ilość moczu do toalety, następnie oddać większość pozostałego moczu do jałowego pojemnika (próbka ze środkowego strumienia),
- zamknąć pojemnik i opisać danymi pacjenta (nazwisko i imię).

Zalecenia dla mężczyzn:

- umyć ręce wodą z mydłem,
- odsunąć napletek i umyć żołądź letnią wodą z mydłem jałowym płatkami gazy i osuszyć ręcznikiem jednorazowym, nie używać środków do dezynfekcji,
- oddać niewielką ilość moczu do toalety, następnie oddać większość pozostałego moczu do jałowego pojemnika (próbka ze środkowego strumienia),
- zamknąć pojemnik i opisać danymi pacjenta (nazwisko i imię).

Zalecenia dla dzieci i niemowląt:

- przed pobraniem moczu dziecko należy napoić, umyć narządy płciowe zewnętrzne, osuszyć ręcznikiem jednorazowym, a następnie posadzić na kolanach mamy lub innej osoby i zachęcić do oddania moczu do jałowego pojemnika,
- w przypadku niemowląt i niewspółpracujących dzieci podkleić jałowy woreczek do moczu, po oddaniu moczu niezwłocznie odkleić woreczek i przelać mocz w sposób jałowy do pojemnika transportowego.

Uwaga: Nie zachowanie w/w zaleceń może spowodować zmiany mające wpływ na jakość wyniku posiewu moczu i konieczność wykonania powtórnego badania z nowym skierowaniem!

Badanie kału:

Materiał pobieramy do plastikowego jednorazowego pojemnika ze szpatułką (dostępny w aptekach). Pojemnik należy dostarczyć szczelnie zamknięty, opisany nazwiskiem i imieniem oraz datą pozyskania materiału. Pojemnik z materiałem należy dostarczyć do laboratorium w jak najkrótszym czasie. Jeżeli nie jest to możliwe, należy materiał przechować w temperaturze lodówki, jednak nie dłużej niż 24 godziny.

- **kwę utajona w kale** - próbki kału należy pobrać szpatułką (zwykle umieszczoną na wieczku naczynia) do suchego, jednorazowego pojemnika - najlepiej z 3 różnych miejsc oddanego kału - zbierając grudki kału wielkości ziarna grochu,
- **badanie ogólne kału - j.w.**
- **badanie parazytologiczne kału (na pasożyty)** – należy pobrać 3-krotnie w odstępach 3-5 dniowych. Zaleca się wykonanie badania nie wcześniej, niż 2 tygodnie po zakończeniu kuracji antybiotykowej. Do defekacji nie używać czopków.